HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואין דנין קל מחמור להחמיר. על הקל אנא להקל על הקל ולהחמיר על החמור והכא דא"א ללמדו ממצורע אמת ליה תער דבתער הוא דתיהוי תגלחת אחרונה אבל במידי אחרינא לא: **רבי אומר אינו צריך.** [ו]לתגלחת אחרונה וכשכתב לך תער לא בא אנא לומר לך שאינו חייב אנא בגילוח תער ומה שאתה אומר מנין למדנו לתגלחת אחרונה [ז]שהיא בתער מן דקדוק הכתוב אתה למד שהרי הוא אומר תער לא יעבור על ראשו (ח) [ט] דמשמע תער לא יעבור על ראשו עד יום מלאת שהוא צריך גילוח בתער: **והכתיב תער לא יעבור על ראשו.** כלומר והיכי אמר ת"ק דחייב על כל שאר מעבירין ותער לא בא אנא לתגלחת האחרונה והכתיב תער (ט) לא יעבור על ראשו דמשמע בתער הוא דמחייב אבל לא בשאר מעבירין: **לעבור עליו בשני לאוין.** [י]על תער לא יעבור ועל לא יעבור כל המעבירין: **לישנא אחרינא והכתיב תער לא יעבור על ראשו** [יא]. כלומר היכי משמע ליה דאחר מלאת לא תהא תגלחת אנא בתער והכתיב תער לא יעבור על ראשו [עד מלאת] דאיכא למידק מינה דעד מלאת הוא דלא [יב]אנא בתער הא לאחר מלאת מגלח בכל דבר ואפי' במלקט ובהיטני לעולם אימא לך דלאחר מלאת אינו מגלח אנא בתער והא [יג][דכתיב](יג) בסמוך לא יעבור ומשמע לא יעבור תער: **אמר רב חסדא לנקום נאחת.** שאם גילח תוך מלאת שער אחת לוקה: **לעבר בשתים.** שאם גילח כל שערו בתגלחת סוף ימי נזירותו ושייר בו ג' שערות לא עשה ולא כלום: **ונסתור אינו סותר.** אם גילח בתוך ימי נזירותו אנא אם גילח את רוב ראשו בתער: **והקתני מנין לרבות כל המעבירין.** ת"ל לא יעבור: **אנא לענין תער.** כל המעבירין [יד](מעבירין) סמוך לעיקרן: **תניא נמי הכי.** כדאמר רב חסדא ובתער דוקא ואמרי לה כדאוקימנא לה אליבא דרב חסדא כענין תער ומאי בתער דקתני בברייתא כענין תער: **כשם ששתי שערות מעכבות בו.** בתגלחת טהרה כך שתי שערות סותרות בו בתגלחת איסור: [טו]**תנן התם** גרסי'. והיא בסוף נגעים גם ברייתא היא בסיפרא [יז](ג) [בת"כ](ד) ת"ר ג' מגלחין כו' נזיר ומצורע ולויס: **פשיטא.** דמגלחין [יח]בכולהו מפרשי בהו קראי בנזיר [יט]כתיב [במדבר ו] וגילח הנזיר (ד) וגו' במצורע [כ]כתיב (ויקרא יד) וגילח את כל שערו בלויס והעבירו תער על כל בשרם(ט): **מ"ד עבורי שער שפיר דמי ואפי' סך נשא.** סם שמשיר את השער: **קמ"ל.** דלא סגי ליה אנא בתגלחת כדקתני דתגלחתן מלוה: **בשלמא גבי נזיר כתיב ביה תער לא יעבור על ראשו.** לרבי כדאית ליה ולתנא קמא כדאית ליה וכדלעיל: **מה לויס שכן טעונין תנופה בגופן.** כדכתיב(יא) והניף אהרן את הלויס תנופה לפני ה' והואיל וטעונין תנופה מחמריהן בהו כולי האי דלא הוי תגלחתן אנא בתער תאמר במצורע הקל שאין טעון תנופה בגופו והואיל ואינו טעון תנופה בגופו דין הוא להקל עליו שיהא תגלחתו בכל דבר: **אנא מחדא לא אתיא.** דמהי (ט) ניתי וכדלעיל:

רבי אומר אינו צריך. תער לאתויי לתגלחת אחרונה של נזיר דכי נמי צריך לגופיה אפ"ה ידעינן ממילא דתגלחת אחרונה בתער ובהא פליג אמ"ק דידיה דת"ק אייתי לתער משום תגלחת אחרונה ופריך והא כתיב תער לא יעבור דמשמע שאר מעבירין נמי והיכי קאמר רבי דאתי לגופיה דמשמע דבתער דוקא מיחייב דס"ל לגמרא דאין לנו לומר דרבי יסבור כר' יונתן דלא אסר שאר מעבירין דמדקאמר אינו צריך משמע דלא אתי לאפלוגי על תנא קמא דידי' דמחייב על כל מעבירין ומשני לעבור עליו בב' לאוין לכך כתב תער דמגלח בתער עובר בשני לאוין משום תער ומשום מעבירין דהלאו קאי אתער וקאי נמי אשאר מעבירין והוי כאילו כתב תער לא[1] יעבור [ו]דאותו לשון[2] [קאי] לפניו ולאחריו והשתא נפקי תרוייהו מתער לרבי דאי לא נכתב תער אנא לתגלחת מלוה דקאמר ת"ק מ"מ[3] לכתביה לתער בפירוש גבי תגלחת של מלוה למאי הילכתא כתבו גבי איסורא לומר [לך] שלוקה שתים ואם כוליה להכי הוא אתא אמאי סמיך עד מלאת אל תער לא יעבור אנא רבה לומר עד מלאת לא יעבור תער הא לאחר מלאת לא יעביר שער ראשו אנא בתער:

אמר רב חסדא ללקות באחת.

על שער אחד הוא לוקה אם התרו בו על תגלחת וגלח שער אחד הוא לוקה: **לעבר** בשתים. בכלות ימי נזירותו שמלוה עליו לגלח ראשו אם גילח כל ראשו ושייר שתי שערות לא עלתה לו תגלחת:

לסתור אינו סותר אא"כ מגלח רוב ראשו. וכולן הן הלכה בנזיר אנא מנינו בהן טעם:

ובתער. [וגרמה] (פי') דקאי אריש דאינו לוקה אנא בתער אבל הוא סותר כי נמי אינו כעין תער אנא [ברוב] ראשו סותר [היכא] דלא שיירו בו כדי לכוף אע"ג דלא הוי כעין תער ופריך בתער אין דוקא לוקה בשאר מעבירין לא הא תנן נזיר שגילח בין בתער בין בזוג בין בשפשוף כל שהוא חייב ג': אנא אימא כעין תער. שעוקר השער ומשחיתו מעיקרו: **תניא** נמי הכי. שלוקה ד' [וסותר] ברוב ראשו: **נזיר** שתלש ומרט ושפשף כל שהוא חייב. לוקה: ואינו סותר אנא ברוב ראשו ובתער. פירוש כעין תער: **כשם** ששתי שערות [מעכבות ה'] כך] סותרות. אם גלח ב' שערות תוך ימי נזירותו: **תנן** התם. ו' פירוש בת"כ דנגעים שאשה מגלחים נזיר דכתיב וגלח את ראשו נזרו מצורע דכתיב וגלח את כל שערו ולויס דכתיב והעבירו תער על כל בשרם: **פשיטא.** דתגלחתן מלוה דהא קראי כתיבי: **מהו** דתימא משום עבורי שער הוא. פירוש ותער לא מעכב בהן ואפי' סך נשא קמ"ל [דלא] דתגלחתן מלוה: **נשא.** מין המשיחה[4] שמשרת השער ותימה דהא מסיפא שמעינן לה בהדיא דהא קתני סיפא וכולן שגילחו שאנא בתער לא עשו ולא כלום וצריך לומר דאי מההיא הוה אמינא מאי שאנא בתער שאנא כעין תער ואפי' סך נשא נמי: **בשלמא** גבי נזיר כתיב תער לא יעבור על ראשו. לת"ק בשאם אינו ענין למלקות תניהו ענין לתגלחתו ולרבי מדסמכו לעד מלאת אצל תער לא יעבור: **תנופה** בגופן. דכתיב והניף אהרן את הלויס תנופה לפני ה' (במדבר ח): שאינו טעון תנופה בגופו אנא [בקרבנו] ולכך לא יטעון חומרא דתער לזוג נמי יועיל:

מ"ט א מיי' פ"ה מהל' מזירות הלכה יא:
ג ב מיי' שם פ"ח הלכה ו:
נא ג ד מיי' פ"ו שם הלכה ה:
נב ה מיי' שם פרק ח הלכה ו:
נג ו מיי' פי"ח מהל' טומאת צרעת הל' ה סמג עשין רלו:
נד ז מיי' שם הלכה ג ופ"ח מהלכות מזירות הלכה ו:

נוסחת הריב"ן

[ח] צריך תער: [ט] שיהא: [י] על ראשו עד יום מלאת שיהא צריך: [יא] לעולם חייב על שאר מעבירין והאי דכתיב תער לא יעבור דכי קא עביד בתער עובר בשני לאוין על תער כו': [יב] יש מפרשים דקא פריך בין לרבי בין לת"ק כלומר רבי היכי משמע: [יג] מגלח בתער: [יד] והא דכתיב בסמוך לא יעבור דאם גילח בתוך ימי נזרו בתער חייב עליו משום תער לא יעבור ומשום לא יעבור סתם ולהכי כתיב תער קודם מלאת ולא לאחר מלאת הסמ"ד: [טו] שמעבירין: [טז] בכ"י כתוב כאן תוספות: [יז] בכ"י כתוב כאן תוספות: [יח] דבכולהו: [ט] דכתיב: [כ] דכתיב:

מוסף רש"י

והכתיב תער לא יעבר. כלומר האי תער גבי איסור גילוח כתיב ולא גבי מלות גילוח, וקשיא בין לרבי בין לת"ק, ולדידהו הוה ליה למיכתביה גבי גילוח מצוה, דהא ימיה הוא, ומשני דלעולם לגילוח מצוה אתא, והאי דכתביה לתער גבי איסורא, **לעבור עליו בשני לאוין,** משום תער ומשום מעבירין (ראמ"ה בשמו).

פי' הרא"ש (המשך)

ומשום לא יעבור לוקה ב' מידי דהוה אוכל עובים לחים ויבשים לוקה ב' כיון דמפרשי בקרא אע"ג דכתיב בחד לאו: אמר רב חסדא ללקות לוקה בא' אם גלח שער הא' לוקה אם התרו בו. בב' ביום תגלחתו אם שייר ב' שערות לא קיים מצות תגלחת: לסתור אינו סותר אלא ברוב ראשו. אם גלח רוב ראשו סותר נזירות עד מלאת לו שלשים יום לתגלחתו: ובתער. אכולהו קאי וכל אלו הלכות הם וטעם אין בהם: אימא כעין תער שהעביר כל השער: תניא נמי הכי. דלוקה בא' וסותר ברוב ראשו: תלש מירט שפשף כל שהו חייב ואינו סותר אלא ברוב ראשו. ובתער כעין תער. ואית ספרים דגרסי תלש מירט שפשף כל שהוא אינו סותר אלא ברוב ראשו. אבל בתוס' גרסי בהדיא חייב: תנן התם [בפ'] בתרא דנגעים ג' מגלחים נזיר דכתיב

תורה אור השלם

1. וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם הַזֵּה עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְכִבְּסוּ בִגְדֵיהֶם וְהִטַּהֲרוּ: במדבר ח ז

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה רבי אומר וכו' על ראשו עד מלאת דמשמע תער: (ט) ד"ה והכתיב וכו' האחרונה והכתיב תער. נ"ב פי' הא דסמיך תער אנא יעבור לעבור על תער בשני לאוין על תער לא יעבור ועל לא יעבור כל המעבירין וכן צריך לפרש לגירסא אחרינא כדמסיק בפי' להליש: (ג) ד"ה לישנא אחרינא וכו' והא דכתיב תער בסמוך לא יעבור ומשמע לא יעבור תער לעבור עליו בשני לאוין הס"ד: (ד) ד"ה פשיטא וכו' בנזיר כתיב וגילח הנזיר את ראש נזרו במצורע כתיב וגילח: (ה) ד"ה אנא וכו' דמהי תיתי וכדלעיל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' תניא נמי הכי וכו' סיפסף כל שהוא חייב ומינו כל"ל. ל"מ: ב) שם אמר מר. נ"ב עי' לעיל לב ע"א ובכ"ש שם ד"ה אמר מר ובא"מ שם: ג) תוד"ה ובתער וכו' בין בשיפשוף כל שהוא חייב. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד אנא אימא וכו': ד) ד"ה תניא נמי הכי שלוקה באחת כל"ל. ל"מ: ה) ד"ה כשם וכו' מעכבות בו כך שתי שערות סותרות כל"ל: ו) ד"ה תנן התם פי' בת"כ. תיכות פי' בת"כ נמתקן וכ"ב פרק במרא דנגעים. ל"מ:

הגהות התוספות

1. נ"ל תער לא לא יעבור.
2. נ"ל דאותו לא. 3. נ"ל ל"כ ותיבת מ"מ נמחק.
4. נ"ל משיחה.

פי' הרא"ש

שאין דנין קל מחמור. שהמצורע חמור שצריך לגלח כל שער גופו והנזיר אינו [מגלח אלא] ראשו הלכך כתיב ביה תער דאם אינו ענין להעברת תער תוך ימי נזירותו דהא אפי' בשאר מעבירי' לקי. תנהו ענין לתגלחת מצוה בהשלמת נזירותו: רבי אומר אינו צריך. לאתויי תער לתגלחת מצוה דכי אתי לגופיה אפי' הכי ממילא ידענא דתגלחת אחרונה בתער דהכי משמע פשטיה תער לא יעבור על ראשו עד מלאת הא ביום מלאת עבור: ופריך והא כתיב תער לא יעבור על ראשו דדרשי' מניה לרבות כל המעבירים. וא"כ היכי דריש ליה לגופיה. הא לא אצטריך לגופיה כיון דרבי' כל המעבירים: ולא בעי למימר דרבי ס"ל כר' יאשיה ור' יונתן דלא מרבי שאר מעבירים דמדקאמר רבי אומר אינו צריך משמע דלא אתא לאיפלוגי על מאי דקאמר ת"ק לענין איסור העברה: לעבור עליו בשני לאוין. שאם העביר בתער והתרו בו משום תער

מין

וגלח את ראש נזרו. מצורע דכתיב וגלח את כל שערו. ולוים דכתיב והעבירו תער על כל בשרם: פשיטא דתגלחתן מצוה דהא קראי כתיב. מהו דתימא קרא אעיכוב שער קפיד ואפי' סך נשא נמי. הוא סם המעביר השער. וכי תימא מסיפא שמעינן לה וכולן שגילחו שלא בתער תריץ דמצינן לפרושי אלא כעין תער: שכן טעונים תנופה בגופם כדכתיב והניף אהרן את הלוים תנופה: שכן קרבנו טעון לחם. חלות ורקיקי' תאמר במצורע שכן קרבנו בא בדלות אם אין ידו משגת מביא